

โครงสร้างกรรมวาจกในภาษาไทยถิ่นอีสานจากบทละครนายฮ้อยทมิฬ

Passive Structure in the Isan Dialect of Thai from the Television Drama Nai Hoi Tamil, the Chief of the Caravan

อนงค์นาฏ นุศาสตร์เลิศ¹

Anongnard Nusartlert¹

Received: April 4, 2025

Revised: April 24, 2025

Accepted: June 4, 2025

บทคัดย่อ

คนไทยมีการรับรูปแบบการใช้กรรมวาจกในภาษาไทยมาจากภาษาต่างประเทศตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ส่งผลให้มีการใช้กรรมวาจกอย่างแพร่หลายทั้งในวจนลีลาที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การใช้รูปภาษาดังกล่าวแพร่หลายไปถึงในภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ด้วย งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการใช้กรรมวาจกในภาษาไทยถิ่นอีสาน โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่คัดเลือกจากบทสนทนาจากละครโทรทัศน์เรื่องนายฮ้อยทมิฬ ทั้งหมด 31 ตอน จำนวน 26,115 คำ ที่ตีพิมพ์ในเว็บไซต์สาธารณะไทยรัฐออนไลน์และทรูไอดีดอทเน็ตในปี พ.ศ. 2560 โดยใช้ต้นแบบการวิเคราะห์กรรมวาจกในภาษาไทยของ Prasithrathsint (2006) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ภาษาไทยถิ่นอีสานมีการใช้กรรมวาจกเหมือนและแตกต่างกับภาษาไทย โดยที่ภาษาอีสานมีการใช้รูปโครงสร้างกรรมวาจกแบบ Main Verb Passive เหมือนภาษาไทย แต่ไม่ปรากฏการใช้ Oblique Passive ในบทละครดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นเพราะภาษาที่ใช้ในบทละครโทรทัศน์เป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยยังพบประเภทย่อยของการใช้กรรมวาจก 3 ประเภท ได้แก่ การละผู้กระทำ การละผู้ถูกกระทำ และการละผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ งานวิจัยนี้สรุปได้ว่า กรรมวาจกในภาษาไทยถิ่นอีสานมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกับกรรมวาจกในภาษาไทย

คำสำคัญ: รูปแบบกรรมวาจก ภาษาไทยถิ่นอีสาน ละครนายฮ้อยทมิฬ บทละครโทรทัศน์

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002 Assistant Professor Dr. Faculty of Humanities and Social Sciences Khon Kaen University Muang Khon Kaen 40002 e-mail: anongnard@kku.ac.th

Abstracts

Thai people have adopted the passive voice pattern in Thai from foreign languages since the early Rattanakosin Period. As a result, the passive voice is widely used in formal and informal speech. The use of such linguistic forms has been widespread and extends to other Thai dialects. This research aimed to analyze passive voice usage patterns in Isaan languages. The data were collected from the selected conversation in the television script “Nai Hoy Tamil,” comprising 31 episodes, 26,115 words of the television script published on public websites, Thairath online and Truethailand.net, in 2017, using Prasithrathsint (2006) for analyzing passive voice in the Thai language as the framework. The research results reveal that the use of the passive voice in Isaan dialects is similar to and different from that in Thai. The Isaan language has a main verb passive structure like the Thai language, but the use of the Oblique passive does not appear in the drama script. This may be because the language used in television drama scripts is informal. The research revealed three subtypes of the passive voice: omitting the agent, omitting the patient, and omitting both the agent and the patient. This study concludes that the Isaan dialect of Thai shares both similarities and differences with those in Standard Thai.

Keywords: Passives, Isaan Dialect of Thai, Thai Series Nai Hoi Tamil, Television Script

1. บทนำ

การศึกษากรรมวาจกเป็นที่สนใจในแวดวงภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์ทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากโครงสร้างดังกล่าวมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละวัฒนธรรม เช่น ในภาษาแมนดารินมีการระบุตัวบ่งชี้กรรมวาจกด้วย -bei ซึ่งคล้ายกับตัวบ่งชี้กรรมวาจก -ถูก ในภาษาไทย ฉี (2561) ได้ศึกษาการแปลกรรมวาจก -bei จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย พบว่า โครงสร้างกรรมวาจกในภาษาจีนแมนดารินนั้นมีความคล้ายคลึงกับโครงสร้างกรรมวาจกในภาษาไทยอยู่มาก โดยมีโครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาจก-ผู้กระทำ-กริยา เหมือนกัน ฉียังพบว่า คำกริยาที่นำมาใช้ในโครงสร้างกรรมวาจกในภาษาจีนแมนดารินนี้ ส่วนใหญ่มักถูกใช้ไปในความหมายเชิงลบ

อนึ่ง นอกจากโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้พบทวนเพื่อแสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยมีโครงสร้างที่คล้ายกับภาษาแมนดารินซึ่งเป็นโครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาจก-ผู้กระทำ-กริยา (Main Verb Passive) แล้วนั้น ภาษาไทยยังมีโครงสร้างกรรมวาจกที่คล้ายคลึงกับภาษาอังกฤษอีกด้วย ได้แก่ โครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาจก-กริยา-โดย-ผู้กระทำ (Oblique passive หรือ By-passive) Choomthong (2011) กล่าวว่า โครงสร้างกรรมวาจกที่มีใช้ในภาษาไทยมาจากการแปลจากโครงสร้างกรรมวาจกภาษาอังกฤษ ในขณะที่ Prasithrathsint (2001, 1988) กล่าวว่า โครงสร้างผู้ถูกกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาจก-กริยา-โดย-ผู้กระทำ (Oblique passive หรือ By-passive) ได้รับอิทธิพลมาจาก

ภาษาอังกฤษและปรากฏการใช้ครั้งแรกในนวนิยายและมักจะใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการมากกว่า โครงสร้างกรรมวาทกรรมอีกรูปแบบหนึ่ง เช่นเดียวกับที่ Kullavanijava (1974) ได้ให้ความเห็นว่า โครงสร้างกรรมวาทกรรมมักถูกใช้ในงานวิทยุโทรทัศน์และในงานเขียน ดังนั้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างกรรมวาทกรรมในภาษาไทยมีทั้งแบบที่คล้ายคลึงกับภาษาจีนแมนดาริน (Main Verb Passive) และในรูปแบบที่คล้ายคลึงกับในภาษาอังกฤษ (Oblique passive หรือ By-passive)

จากการสังเกตรูปแบบกรรมวาทกรรมในภาษาไทยข้างต้น ผู้เขียนพบว่า ภาษาไทยถิ่นอีสานมีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับภาษาไทยมาตรฐาน แต่ประเด็นทางด้านกรรมวาทกรรมในภาษาไทยถิ่นอีสานมีผู้ศึกษาน้อย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาโครงสร้างกรรมวาทกรรมในภาษาไทยถิ่นอีสาน จึงเป็นที่มาของงานวิจัยชิ้นนี้

ผู้วิจัยสังเกตว่า ภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นอีสานมีความคล้ายคลึงกันในโครงสร้างกรรมวาทกรรม (Active Voice) และมีความแตกต่างกันในโครงสร้างกรรมวาทกรรม ดังตัวอย่างที่ (1) และ (2)

1.1 กรรมวาทกรรม

ก. ภาษาไทย

(1) ตำรวจจับมานี้

tamrùad

Police-agent

càp

Catch-verb

mani

Manee-theme

‘A police caught Manee’.

ข. ภาษาถิ่นอีสาน

(2) ตำรวจจับมานี้

tam2ruad5

Police-agent

cap1

Catch-verb

ma3ni3

Manee-theme

‘A police caught Manee’.

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณากรรมวาทกรรมที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นอีสานพบว่า มีความแตกต่างกัน นอกจากความแตกต่างในตัวบ่งชี้กรรมวาทกรรมที่ภาษาไทยจะใช้ ถูก /thùuk/ และ ภาษาไทยถิ่นอีสานจะใช้ ถัก /thìk5/ แล้ว ยังสังเกตพบว่า รูปแบบโครงสร้างกรรมวาทกรรมที่มีโครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาทกรรม-ผู้กระทำ-กริยา หรือ Main Verb Passive และรูปแบบกรรมวาทกรรมที่มี ‘โดย’ (Oblique passive หรือ By-passive) ที่มีโครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาทกรรม-กริยา-โดย-ผู้กระทำ ได้รับการยอมรับทั้งสองรูปแบบในภาษาไทย ดังตัวอย่างที่ (3) และ (4)

1.2 กรรมวาทกรรม

ก. ภาษาไทย

(3) มานี้ถูกตำรวจจับ

mani

Manee-theme

thùuk

Passive

tamrùad

Police-agent

càp

Catch-verb

‘Manee was caught by a police’.

(4) มานี้ถูกจับโดยตำรวจ

mani	thùuk	càp	doi	tamrùad
Manee-theme	Passive	Catch-verb	by	Police-agent

‘Manee was caught by a police’.

จากตัวอย่างที่ (3) และ (4) จะเห็นได้ว่า รูปประโยคทั้งสองเป็นประโยคที่เป็นที่ยอมรับซึ่งในภาษาไทยประโยคที่ (4) จะเป็นกรรมวาจกที่พบมากในภาษาเชิงวิชาการ ดังที่กล่าวโดย อัญชลีสิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2556) ว่าประโยค เช่น ‘อุปกรณ์เหล่านี้ถูกใช้ (โดยผู้เชี่ยวชาญ)’ เป็นประโยคกรรมวาจกที่ไม่เป็นที่รู้จักสำหรับคนทั่วไป แต่เป็นโครงสร้างกรรมวาจกที่ใช้ในเชิงวิชาการ ซึ่งอัญชลีสิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2556) เรียกประโยคที่มีโครงสร้างแบบนี้ว่า กรรมวาจกต้นแบบ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าประโยคตัวอย่างที่ (4) ‘มานี้ถูกจับโดยตำรวจ’ ก็มีคุณสมบัติการเป็นกรรมวาจกต้นแบบตามที่อัญชลีสิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2556) ได้กล่าวไว้ เพราะเมื่อสังเกตโครงสร้างกรรมวาจกในประโยคตัวอย่างที่ (4) ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีโครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาจก-กริยา-โดย-ผู้กระทำ เช่นเดียวกัน

ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นอีสาน มีข้อสังเกตว่า โครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาจก-ผู้กระทำ-กริยา (Main Verb Passive) เป็นรูปแบบที่ได้รับการยอมรับ แต่โครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาจก-กริยา-โดย-ผู้กระทำ (Oblique passive หรือ By-passive) เป็นรูปแบบที่ไม่ได้รับการยอมรับ

ข. ภาษาไทยถิ่นอีสาน

(5) มานี้ถูกตำรวจจับ

ma3ni3	thi:k5	tam2ruad5	cap1
Manee-theme	Passive	Police-agent	Catch-verb

‘Manee was caught by a police agent’.

(6) มานี้ถูกจับโดยตำรวจ

ma3ni3	thi:k5	cap1	doi2	tam2ruad5
Manee-theme	Passive	Catch-verb	by	Police-agent

‘Manee was caught by a police agent’.

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อสงสัยว่า รูปแบบการใช้กรรมวาจกในภาษาถิ่นอีสานที่ใช้ในชีวิตประจำวันของคนอีสานปรากฏการใช้กรรมวาจกในรูปแบบที่น่าจะแตกต่างจากที่สังเกตหรือไม่ อย่างไร อนึ่ง จากการที่ Prasithrathsint (2006) ได้แบ่งประเภทของกรรมวาจกที่พบในแบบที่เป็นทางการ (Oblique passive หรือ By-passive) และรูปแบบอื่นที่ใช้โดยทั่วไป งานวิจัยรูปแบบดังกล่าวมีการศึกษาไว้แล้วในภาษาไทย แต่ยังไม่เคยมีการวิเคราะห์ในภาษาไทยถิ่นอีสาน ข้อค้นพบครั้งนี้จึงอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยทางด้านภาษาถิ่นในประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างกรรมวาจกในภาษาไทยถิ่นอีสานเพื่อตอบคำถามที่ว่า ภาษาไทยถิ่นอีสานมีรูปแบบโครงสร้างกรรมวาจกอย่างไร มีความแตกต่างจากรูปแบบกรรมวาจกในภาษาไทยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว หรือไม่ อย่างไร โดยมีสมมติฐานว่า ภาษาไทยถิ่นอีสานมีโครงสร้างกรรมวาจกเฉพาะตัวที่แตกต่างกับภาษาไทยที่ได้มีการศึกษาไว้แล้ว

2. วัตถุประสงค์

2.1 วิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างกรรมวาจกและประเภทย่อยในภาษาไทยถิ่นอีสานที่ปรากฏในบทละครโทรทัศน์เรื่องนายฮ้อยทมิฬ

2.2 วิเคราะห์และเปรียบเทียบความถี่ของโครงสร้างกรรมวาจกที่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นอีสานในบทละครโทรทัศน์เรื่องนายฮ้อยทมิฬ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกรรมวาจก ได้แก่ งานวิจัยของ Stabile et al. (2015) ที่ได้ศึกษาโครงสร้างกรรมวาจกในภาษาแมนดารินซึ่งมีโครงสร้างที่คล้ายกับโครงสร้างในภาษาไทย และกล่าวถึงข้อโต้แย้งที่สำคัญเกี่ยวกับโครงสร้างที่มีตัวบ่งชี้กรรมวาจก -bei ว่าเป็นกรรมวาจกที่แท้จริง (True Passive) หรือไม่ ซึ่ง -bei ได้เทียบเท่าตัวบ่งชี้กรรมวาจก “ถูก” ในภาษาไทย Stabile et al. ยังกล่าวว่าโครงสร้างในประโยคภาษาแมนดารินเป็นที่ถกเถียงในหมู่นักวิชาการที่มีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการเป็นกรรมวาจกในภาษาดังกล่าว ในหมู่นักวิชาการที่เห็นด้วยว่าโครงสร้างที่มีตัวบ่งชี้ -bei เป็นกรรมวาจกที่แท้จริงได้เสนอการวิเคราะห์ประโยคด้วย “วิธีการย้ายที่” (The Movement Analysis) เช่น ในประโยคกรรมวาจก *Zhangsan-theme bei-passive marker Lisi-agent da-le-hit-PERF* ‘จางซานถูกลี้ซี้ตี’ สามารถย้ายสลับที่หน่วยร่วมเหตุการณ์ไปมา (Thematic Paraphrase) กับประโยคกรรตุวาจก (Active Sentence) *Lisi-agent da-le-hit-PERF Zhangsan-theme* ‘ลี้ซี้ตีจางซาน’ โดยที่ความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ Stabile et al. เรียกประโยคกรรมวาจก *Zhangsan-theme bei-passive marker Lisi-agent da-le-hit-PERF* ‘จางซานถูกลี้ซี้ตี’ ว่า “กรรมวาจกแบบยาว” (Long Passive) เนื่องจากไม่มีการละส่วนใดในประโยค ส่วนประโยคที่มีการละผู้กระทำ (Agent) เช่น ในประโยค *Zhangsan bei da-le* ‘จางซานถูกตี’ ประโยคเช่นนี้ เรียกว่า “กรรมวาจกแบบสั้น” (Short Passive) เพราะมีการละผู้กระทำ อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยว่าโครงสร้างที่มีตัวบ่งชี้ -bei เป็นกรรมวาจกที่แท้จริงเนื่องจาก -bei อาจเป็นเพียงคำกริยาแท้ที่แปลว่า “ประสบ” หรือ “มีประสบการณ์” (Undergo, Experience) จากงานวิจัยข้างต้นสามารถกล่าวได้ว่า ภาษาแมนดารินมีรูปแบบกรรมวาจกที่โดดเด่นในแบบของตนและมีโครงสร้างกรรมวาจกที่คล้ายกับกรรมวาจกในภาษาไทยมาก

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกรรมวาจกในภาษาไทยในประเด็นที่ยืนยันการเป็นกรรมวาจกที่แท้จริง ได้แก่ งานของ Prasithrathsint (2006) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นเกี่ยวกับการตีความกรรมวาจก “ถูก” ในภาษาไทย โดยพบว่า คำนี้เป็นตัวบ่งชี้กรรมวาจกที่ใช้แพร่หลายที่สุดในภาษาไทยมากกว่าตัวบ่งชี้อื่น ๆ เช่น คำว่า “โดน” “ได้รับ” คำนี้ได้ผ่านกระบวนการ การกลายเปลี่ยนไวยากรณ์ทั้งหมด 8 ขั้นตอน จากขั้นตอนแรก

ที่เป็นเพียงคำกริยากรรมผ่านกระบวนการและการใช้ผ่านช่วงเวลาจนกลายเป็นคำอุปสรรค (Prefix) ที่เป็นกรรมวาจกที่แท้จริง (The True Passive) ในขั้นตอนที่ 8 กล่าวคือ ตัวบ่งชี้กรรมวาจกมิได้ถูกใช้เพื่อแสดงความหมายที่แสดงถึงการได้รับผลกระทบ (Experience) หรือกรรมวาจกในภาษาไทยมิได้ใช้กับคำกริยาที่มีความหมายเชิงลบเท่านั้น หากแต่ยังใช้กับคำกริยาที่มีความหมายเป็นกลาง (Neutral) เช่น คำกริยา “ค้นพบ” และ “ซื้อ” และความหมายเชิงบวก (Positive) เช่น คำกริยา เช่น “ส่งเสริม” “สร้าง” และ “ชื่นชม” อีกด้วย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า กรรมวาจกในภาษาไทยที่บ่งชี้ด้วยคำว่า “ถูก” เป็นกรรมวาจกที่แท้จริง

นอกจากงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการกลายมาเป็นกรรมวาจกที่แท้จริงของตัวบ่งชี้กรรมวาจก “ถูก” แล้ว ในภาษาไทยยังมีการใช้ คำว่า “โดน” “ได้รับ” เป็นตัวบ่งชี้กรรมวาจกด้วย Indrambarya (2025) ได้แสดงให้เห็นว่า “โดน” มักถูกใช้เป็นตัวบ่งชี้กรรมวาจกร่วมกับกริยาที่แสดงความหมายเชิงลบ (Verb with a Higher Degree of Adversity) ในขณะที่ตัวบ่งชี้กรรมวาจก “ได้รับ” มักถูกใช้เป็นตัวบ่งชี้กรรมวาจกร่วมกับกริยาที่แสดงระดับความหมายที่เป็นเชิงบวกมากกว่า (Verb with a Higher Degree of Positivity) และการใช้ดังกล่าวมีปัจจัยทางด้านอายุของผู้พูดเข้ามาเกี่ยวข้องอีกด้วย อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมกระบวนการกลายมาเป็นกรรมวาจกที่แท้จริง พบว่า นอกจากตัวบ่งชี้กรรมวาจก “ถูก” ซึ่งเป็นงานวิจัยของ Prasithrathsint (2006) แล้ว ยังไม่พบงานวิจัยใดที่อธิบายกระบวนการกลายมาเป็นกรรมวาจกที่แท้จริง (True Passives) ในคำอื่น ๆ เหมือนดังเช่นกรณีของคำว่า “ถูก” อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งของ Prasithrathsint และ Indrambarya สามารถกล่าวได้ว่า โครงสร้างกรรมวาจกของภาษาไทยที่มีความคล้ายคลึงกับโครงสร้างกรรมวาจกภาษาแมนดารินที่มีตัวบ่งชี้กรรมวาจก “ถูก” แสดงโครงสร้างกรรมวาจกที่แท้จริง

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีกรรมวาจกที่แท้จริง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าจากการทบทวนงานเหล่านี้ (Indrambarya, 2025; Prasithrathsint, 2006; Stabile et al., 2015) เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการยืนยันการเป็นกรรมวาจกในภาษาไทยในแบบสากล

อย่างไรก็ตาม ในประเด็นของการวิเคราะห์กรรมวาจกที่แสดงให้เห็นโครงสร้างกรรมวาจกในลักษณะที่เป็นสากลและลักษณะเฉพาะตัวของภาษานั้น ๆ ยังมีไม่มากนัก จากการทบทวนวรรณกรรมพบงานวิจัยที่น่าสนใจ ได้แก่ งานวิจัยของอัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2556) ที่ได้ยกตัวอย่างประโยคที่มีโครงสร้างคล้ายกับประโยคที่พบมากในภาษาอังกฤษ เช่น ประโยค ‘โลกถูกสร้างโดยพระเจ้า’ อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2556) ได้กล่าวถึงรูปประโยคข้างต้นว่า เป็นหน่วยสร้างกรรมวาจกที่มีคุณสมบัติครบถ้วนในการเป็นกรรมวาจก เนื่องจากการใช้สลับกับประโยคกรรตุวาจกได้ กรรมในกรรตุวาจกเลื่อนไปเป็นประธานในกรรมวาจกได้ ผู้กระทำซึ่งเป็นประธานในกรรตุวาจกลดระดับไปปรากฏในตำแหน่งที่ไม่สำคัญเท่าประธาน อัญชลีเรียกหน่วยสร้างกรรมวาจกที่มีคุณสมบัติครบถ้วนนี้ว่า “กรรมวาจกต้นแบบ” จากรูปแบบโครงสร้างประโยคที่อัญชลีได้กล่าวถึงนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นโครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาจก-กริยา-โดย-ผู้กระทำ (Oblique Passive หรือ By-Passive) ที่เหมือนกับโครงสร้างในภาษาอังกฤษดังที่กล่าวถึงไว้ก่อนหน้านี้ในการศึกษาของ Prasithrathsint (2006)

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นถึงการวิเคราะห์กรรมวาจกในภาษาจีนและภาษาไทย ผู้วิจัยเห็นว่า หากมีการนำการวิเคราะห์ในแบบของ Stabile et al. (2015) ที่ได้กล่าวถึงโครงสร้างแบบยาวที่ไม่มีการละส่วนของประโยค (Long Passive) และโครงสร้างแบบสั้นที่มีการละส่วนหนึ่งส่วนของประโยค (Short Passive) ในแบบการวิเคราะห์ภาษาจีนแมนดาริน และนำการวิเคราะห์ในแบบที่ Prasithrathsint (2006) และอัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2556) ได้กล่าวถึงโครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาจก-กริยา-โดย-ผู้กระทำ (Oblique Passive หรือ By-Passive) แบบที่มีการวิเคราะห์ในโครงสร้างภาษาอังกฤษมาวิเคราะห์ภาษาไทยถิ่น การวิเคราะห์ในแบบดังกล่าวจะทำให้เห็นภาพรวมของกรรมวาจกในมุมมองสากลที่เข้าใจง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมุมมองของผู้ที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และการศึกษานี้อาจจะเป็นประโยชน์ในการเติมเต็มข้อค้นพบทางวิชาการด้านภาษาถิ่นดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นอีสาน ผู้วิจัยพบว่า ในปัจจุบันมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกรรมวาจกในภาษาไทยถิ่นอีสานน้อยมาก ได้แก่ ธนารักษ์ ตรี (2554) กล่าวว่าภาษาไทยถิ่นอีสานมีการใช้คำว่า *ถึก* /*thik5*²/ เป็นตัวบ่งชี้กรรมวาจกและมีหน้าที่เช่นเดียวกับคำว่า *ถูก* /*thùuk*/ ในภาษาไทย ทั้งนี้ ธนารักษ์ ตรี (2554) กล่าวว่า ถึงแม้ในภาษาไทยจะมีการใช้คำว่า “โดน” /*don*/ และ “ได้รับ” /*dairap*/ ในการบ่งชี้กรรมวาจก แต่ในภาษาอีสานจะใช้เพียงคำว่า “ถึก” /*thik5*/ เท่านั้น แม้ในงานวิจัยนี้จะมีการแสดงโครงสร้างกรรมวาจกในภาษาไทยถิ่นอีสาน แต่ยังไม่ได้อธิบายวิเคราะห์กรรมวาจกที่แสดงให้เห็นถึงประเภทหลักและประเภทย่อยของกรรมวาจกในมุมมองที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ก่อนหน้านี้ ดังนั้นจึงยังไม่เห็นภาพรวมของโครงสร้างกรรมวาจกที่เทียบเคียงกับภาษาอื่น ๆ ตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรมไว้ อีกทั้งงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเพียงชิ้นเดียวที่กล่าวถึงกรรมวาจกในภาษาไทยถิ่นอีสาน ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะช่วยเติมเต็มข้อค้นพบทางวิชาการในภาษาถิ่นที่อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกับภาษาไทยมาตรฐานและ/หรือโครงสร้างภาษาอื่น ๆ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลในงานวิจัยนี้รวบรวมจากบทละครโทรทัศน์เรื่องนายฮ้อยทมิฬที่ตีพิมพ์ในประเทศไทยออนไลน์และทรูไอดีดอตคอมเน็ตจากเว็บไซต์สาธารณะ <https://www.thairath.co.th/novel> และ <https://entertainment.trueid.net/novel/qLn4ggRD2Apo/MzGB005VKrp7/1> ออกอากาศทาง

² เนื่องจากวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นอีสานไม่สามารถระบุได้ด้วยระดับเสียงเดียวกันกับภาษาไทยมาตรฐาน ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยระบุวรรณยุกต์ตามระบบของธนารักษ์ ตรี (2554) ภาษาไทยถิ่นอีสานมีระบบ 5 และ 6 วรรณยุกต์ ผู้วิจัยจะระบุด้วยระบบ 6 วรรณยุกต์ซึ่งเป็นสำเนียงที่พูดใน ขอนแก่น ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ด้วยตัวเลขดังนี้ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 กลาง-เลื่อนขึ้น เช่น คำว่า *ซัด* *ชา*, หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 กลาง-ค่อนข้างต่ำ-เลื่อนลง เช่น คำว่า *ปลา* *กา*, หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 สูง-ตก เช่น คำว่า *คว* *งู*, หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 กลาง-ค่อนข้างสูง-ระดับ เช่น คำว่า *ข้าว* *เล็บ*, หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ต่ำ-ตก เช่น คำว่า *ฆ่า* *ดาบ* และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 กลาง-ตก เช่น คำว่า *คว่ำ* *ซาก*

โทรทัศน์ในปี พ.ศ. 2560 บทประพันธ์นวนิยายโดยคำพูน บุญทวี และบทละครโทรทัศน์โดยแพรวพริมา บทละครทั้งหมดที่ปรากฏในเว็บไซต์ของไทยรัฐออนไลน์และทรูไอดีดอทเน็ต ผู้วิจัยได้รวบรวมบทละคร นายฮ้อยทมิฬที่เรียงเป็นข้อความต่อเนื่อง (Text) และคัดเลือกเฉพาะบทสนทนา ทั้งสิ้น 26,115 คำ³ หลังจากรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประโยค โดยได้กำหนดตัวบ่งชี้กรรมวาทจาก “ถึก” [thi:k5] เพื่อคัดเลือกแยกประโยคกรรมวาทออกจากประโยคกรรตุวาท จากนั้นนำประโยคกรรมวาททั้งหมด มาวิเคราะห์โดยเริ่มจากโครงสร้างกรรมวาท ผู้รับการกระทำ- ถึก- ผู้กระทำ- กริยา ซึ่งเป็นโครงสร้าง กรรมวาทเต็มรูปแบบ จากนั้นจึงหารูปแบบที่เป็นประเภทย่อย กล่าวคือ เป็นโครงสร้างที่ไม่เป็นไปตาม โครงสร้างดังกล่าว และจัดกลุ่มประเภทย่อยที่พบ และนับความถี่ที่ปรากฏของแต่ละประเภท

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการกำหนดตาราง ในโปรแกรม excel เพื่อความสะดวกในการแยกประเภทและนับประเภทย่อย ดังตัวอย่างแบบบันทึก ข้อมูลใน Table 1

Table 1 Example of Spreadsheet for Recording Data

File	Page	Passive Sentence	IPA	Structure	Full/Non Full Passive	Omitting

5. ขอบเขตของการวิจัย

ข้อจำกัดของละคร คือ การสื่อสารกับคนทั้งประเทศ อีกทั้งตัวละครในเรื่องนายฮ้อยทมิฬ มีทั้งคนไทยภาคกลางที่พูดภาษาไทยถิ่นอีสานในละครและผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานเป็นภาษาแม่ ซึ่งอาจมีการลดทอนการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานบางคำหรือบางประโยคในบทละครเพื่อให้คนภาคอื่น ๆ เข้าใจ ซึ่งอาจมีผลต่อการศึกษาคำนี้ ดังนั้นในงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะกำหนดคำว่า “ถึก” [thi:k5] ในการ สืบค้นประโยคกรรมวาทเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ โดยขอบเขตในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เพียง ประโยคที่เป็นกรรมวาทแบบเปิดเผย (Overt) ที่มีตัวบ่งชี้ชัดเจน กล่าวคือ บ่งชี้ด้วยคำว่า “ถึก” [thi:k5] เท่านั้น ไม่รวมถึงประโยคกรรมวาทที่ไม่มีตัวบ่งชี้⁴ อนึ่ง ผู้วิจัยพบว่า ในบทละครมีการสะกด

³ ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะบทสนทนาซึ่งเป็นภาษาไทยถิ่นอีสานโดยตัดบทบรรยายออกเนื่องจากบทบรรยาย ในบทละครเรื่องนี้ส่วนใหญ่เป็นบทบรรยายภาษาไทยมาตรฐาน

⁴ ตามที่กล่าวในอัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2556) ถึงตัวอย่างประโยคเช่น ‘รถยนต์ฮอนด้าผลิดอย่างดี (โดยบริษัทญี่ปุ่น)’ ซึ่งไม่เป็นที่รู้จักสำหรับคนทั่วไปแต่ก็เป็นกรรมวาท โดยถือเป็นรูปแบบกรรมวาทที่ไม่มีตัวบ่งชี้

คำว่า “ถูก” แทนคำว่า “ถูก” ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบกับละครที่ออกอากาศ โดยส่วนใหญ่มีการออกเสียงว่า “ถูก” ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจะยึดการออกเสียงเป็นหลัก โดยคัดเลือกประโยคเฉพาะที่ตัวละครออกเสียงว่า “ถูก” เท่านั้น

หลังจากคัดเลือกประโยคที่ใช้ในการวิเคราะห์ด้วยตัวบ่งชี้ดังกล่าว ผู้วิจัยคัดเลือกประโยคอีกครั้งโดยใช้กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ของ Prasithrathsint (2006) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ภาษาไทยและใช้กรอบการวิเคราะห์กรรมวาจกภาษาไทยถิ่นอีสานของธนานันท์ ตรงดี (2554) เป็นต้นแบบ Prasithrathsint และธนานันท์มีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ที่มีลักษณะร่วมกันดังนี้

1. มีประธานทางไวยากรณ์ (grammatical subject) เป็นการกผู้รับ (patient relation) เช่น ประโยคในภาษาไทยถิ่นอีสาน *เจ้าถูกอุ้ง ‘คุณถูก/โดนขี้’* (ธนานันท์ ตรงดี, 2554) มี ‘เจ้า’ เป็นประธานของประโยคซึ่งมีการกเป็นผู้รับการกระทำ
- อนึ่ง ธนานันท์ ตรงดี (2554) เรียก Patient ว่า “ผู้รับการกระทำ” แต่ อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2556) เรียก Patient ว่า “ผู้ถูกกระทำหรือผู้รับสภาพ” ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจะใช้ “ผู้รับการกระทำ”
2. มีคำกริยาหลัก (main verb) ที่แปลงมาจากกรรมกริยา เช่น คำกริยาหลัก *ถูกอุ้ง ‘ถูกขี้’* จะแปลงมาจากกรรมกริยา *อุ้ง ‘ชม’*
3. มีตัวบ่งชี้กรรมวาจกที่มีตัวบ่งชี้กลายเป็นคำกริยาช่วย หรือเป็นหน่วยคำเติมหน้าคำกริยา เช่น ถิ่นน่องดำ *‘ถูกน่องดำ’* คำว่า “ถูก” เป็นตัวบ่งชี้กลายเป็นคำกริยาช่วย หรือ ถิ่นถูก *‘ถูกชม’* คำว่า “ถูก” เป็นตัวบ่งชี้กรรมวาจกที่เป็นหน่วยคำเติมหน้าคำกริยา
4. เป็นหน่วยสร้างที่ปรากฏในภาษาน้อยกว่าหน่วยสร้างประเภทกรตุจก

เมื่อวิเคราะห์และคัดเลือกประโยคที่มีลักษณะของกรรมวาจกแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ว่าประโยคที่คัดเลือกได้นั้น มีโครงสร้างแบบใด โดยจะแบ่งประเภทหลัก ๆ 2 ประเภท ได้แก่

ประเภทแรกเป็นรูปแบบที่พบ ในภาษาแมนดารินหรือในภาษาไทยตามที่ได้พบทวนวรรณกรรมไปข้างต้น กล่าวคือ หากพบโครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาจก-ผู้กระทำ-กริยา (Main Verb Passive) ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เป็นกรรมวาจกที่เต็มรูปแบบ เนื่องจากมีองค์ประกอบของโครงสร้างที่ครบ โดยไม่มีการละส่วนใด อนึ่ง Stabile et al. (2015) ได้เรียกชื่อโครงสร้างที่มีองค์ประกอบครบดังกล่าวนี้ว่า กรรมวาจกแบบยาว (Long Passive) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจะหลีกเลี่ยงการเรียกชื่อในแบบดังกล่าวเพื่อลดความสับสนที่อาจจะเกิดกับกรรมวาจกอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งมีโครงสร้างที่ยาวกว่า

ประเภทที่สองเป็นรูปแบบที่พบในภาษาอังกฤษ กล่าวคือ หากพบโครงสร้างผู้รับการกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาจก-กริยา-โดย-ผู้กระทำ (Oblique Passive หรือ By-Passive) โดยไม่มีการละ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ให้เป็นกรรมวาจกประเภท By-passive หรือ Oblique Passive ที่เต็มรูปแบบ

ทั้งนี้ หากพบโครงสร้างกรรมวาจกที่มีลักษณะโครงสร้างแบบภาษาแมนดาริน และโครงสร้างกรรมวาจกที่มีลักษณะแบบภาษาภาษาอังกฤษที่มีการละ (Omitting) องค์ประกอบส่วนหนึ่งส่วนใด และมีรูปแบบการเกิดซ้ำอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจะกำหนดให้เป็นประเภทย่อยของโครงสร้างกรรมวาจกนั้น ๆ

หลังจากที่ผู้วิจัยแบ่งประเภทย่อยของรูปแบบกรรมวาจกที่พบ ผู้วิจัยจะจัดระบบข้อมูลและนับความถี่ของแต่ละประเภทย่อยที่พบ นำเสนอผลการวิจัย อภิปรายและสรุปผลในขั้นตอนต่อไป

6. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็นสองส่วน โดยส่วนแรกมุ่งเน้นไปที่การนำเสนอรูปแบบและโครงสร้างประโยคที่พบ และส่วนที่สองเน้นไปที่การนำเสนอการเปรียบเทียบความถี่ของแต่ละรูปแบบและประเภทย่อยที่พบ

จากการวิเคราะห์รูปแบบกรรมวาจกที่ใช้ในบทละครนายฮ้อยทมิฬ พบการใช้กรรมวาจกจำนวน 244 ครั้ง แบ่งเป็นกรรมวาจกเต็มรูปแบบ จำนวน 100 ครั้ง และกรรมวาจกที่ไม่เต็มรูปแบบจำนวน 144 ครั้ง โดยแบ่งประเภทย่อยได้เป็นสามประเภท ได้แก่ การละผู้กระทำ การละผู้รับการกระทำ และการละทั้งผู้กระทำและผู้รับการกระทำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 กรรมวาจกเต็มรูปแบบ (Full Main Verb Passive)

ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้กรรมวาจกเต็มรูปแบบ กล่าวคือ มีการใช้โครงสร้างผู้รับการกระทำ-ถูก-ผู้กระทำ-กริยา โดยไม่มีการละส่วนหนึ่งส่วนใด ผู้วิจัยพบการใช้โครงสร้างดังกล่าว จำนวนทั้งสิ้น 100 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.98 ของกรรมวาจกทั้งหมด ผู้วิจัยได้แสดงตัวอย่างประโยคกรรมวาจกดังตัวอย่างประโยคที่ (7) และ (8) ดังนี้

(7) ตอนที่ข้อยกพวกนั้นจับโตไป

khɔi5	thɨk5	phuak6nan6	cap1	to2	pai2
I	Passive	They	Catch	Body	ASP

‘I was caught by them’

บทละครโทรทัศน์นายฮ้อยทมิฬ ตอนที่ 2 (Entertainment Report, 2560)

(8) มันถึกนายฮ้อยเล่นงาน

man3	thɨk5	nai3hoi6	len5ŋaan3
He	Passive	Head Cowboy	Target

‘He was targeted by head cowboy’

บทละครโทรทัศน์นายฮ้อยทมิฬ ตอนที่ 2 (Entertainment Report, 2560)

จากประโยคข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีการระบุผู้รับการกระทำและผู้กระทำที่ชัดเจนในประโยค นอกจากประโยคกรรมวาจกที่เต็มรูปแบบแล้ว ผู้วิจัยพบรูปแบบกรรมวาจกที่ไม่เต็มรูปแบบ กล่าวคือ มีการละส่วนประกอบสำคัญในประโยค ดังจะกล่าวต่อไปในข้อ 6.2

6.2 กรรมวาจกไม่เต็มรูปแบบ (Non-full Passive)

กรรมวาจกไม่เต็มรูปแบบ หมายถึง กรรมวาจกที่มีการละส่วนหนึ่งส่วนใดของโครงสร้างกรรมวาจกแบบเต็ม

จากการศึกษาประเภทย่อยของรูปแบบกรรมวาจก Main Verb Passive พบกรรมวาจกไม่เต็มรูปแบบทั้งสิ้น 144 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 59.02 ของกรรมวาจกที่พบทั้งหมด ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยได้อีก 3 ประเภท ดังนี้

6.2.1 กรรมวาจกไม่เต็มรูปแบบที่ละผู้กระทำ

กรรมวาจกไม่เต็มรูปแบบ หมายถึง กรรมวาจกที่มีการละผู้กระทำ (Agent) จากส่วนหนึ่งส่วนใดของโครงสร้างกรรมวาจกแบบเต็ม

ผลการวิเคราะห์พบว่า พบการใช้รูปแบบกรรมวาจกที่มีการละผู้กระทำ โดยแสดงโครงสร้างผู้ถูกกระทำ- ถัก-Ø- กริยา จำนวน 104 ครั้ง ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุดเมื่อเทียบกับรูปแบบอื่น ๆ ดังตัวอย่าง

(9) กะพวกถักถักคือกันนั้นแหละอาย

...phuak5 th+i:k5 Ø thim5...

Those Passive Null Agent Leave

‘...Those was left (by Ø)...’

บทละครโทรทัศน์นายฮ้อยทมิฬ ตอนที่ 21 (Entertainment Report, 2560)

(10) ...ซ้อยถักจับได้ ซ้อยสิหักคอเจ้า

khci5 th+i:k5 Ø cap1 dai6...

I Passive Null Agent Catch ASP

‘I was caught (by Ø)’

บทละครโทรทัศน์นายฮ้อยทมิฬ ตอนที่ 5 (Entertainment Report, 2560)

จากตัวอย่างที่ (9) และ (10) พบว่า มีการระบุผู้ถูกกระทำ ได้แก่ “พวก” และ “ซ้อย” ตามลำดับ แต่ไม่มีการระบุชัดเจนว่าใครเป็นผู้กระทำกริยาดังกล่าว นอกจากกรรมวาจกไม่เต็มรูปแบบที่ละผู้กระทำ ผู้วิจัยยังพบกรรมวาจกที่ละผู้ถูกกระทำ ดังแสดงในข้อ 6.2.2

6.2.2 กรรมวาจกไม่เต็มรูปแบบที่ละผู้ถูกกระทำ

กรรมวาจกไม่เต็มรูปแบบ หมายถึง กรรมวาจกที่มีการละผู้ถูกกระทำ (Patient) จากส่วนหนึ่งส่วนใดของโครงสร้างกรรมวาจกแบบเต็ม

ผลการวิเคราะห์พบรูปแบบกรรมวาจกไม่เต็มรูปแบบโดยมีการละผู้ถูกกระทำ ผู้วิจัยพบโครงสร้าง Ø- ถัก- ผู้กระทำ- กริยา โดยปรากฏการใช้เพียง 20 ครั้ง ดังตัวอย่าง

(11) แทนที่ลิได้ไปเฮ็ดงานสบายๆ ลิถักกูตัดลิ้นแทน

...Ø si5 th+i:k5 ku tad1 lin6 tæ:n3

Null Patient ASP Passive I Cut Tongue ASP

‘Ø’s tongue was cut by me

บทละครโทรทัศน์นายฮ้อยทมิฬ ตอนที่ 3 (Entertainment Report, 2560)

(12) สীগักนายฮ้อยผีฆ่า

Ø	thɪk5	nai3hoi6phii1	kha5
---	-------	---------------	------

Null Patient	Passive	Head Cowboy-ghost	Kill
--------------	---------	-------------------	------

‘Ø was killed by a ghost head cowboy’

บทละครโทรทัศน์นายฮ้อยทมิฬ ตอนที่ 28 (Entertainment Report, 2560)

จากตัวอย่างประโยคที่ (11) และ (12) พบว่า มีการละผู้ถูกกระทำ โดยไม่ได้ระบุชัดเจนว่า ผู้ที่จะถูกตัดสินในประโยคที่ (11) และผู้ที่จะต้องถูกฆ่าในประโยคที่ (12) คือใคร

นอกจากการละผู้กระทำและผู้ถูกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังได้แสดงข้างต้น ผู้วิจัยยังพบ การละทั้งสองอย่างพร้อมกัน ดังนี้

6.2.3 กรรมาจกไม่เต็มรูปแบบที่ละทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ

กรรมาจกไม่เต็มรูปแบบ หมายถึง กรรมาจกที่มีการละผู้กระทำ (Agent) และผู้ถูกกระทำ (Patient) จากส่วนหนึ่งส่วนใดของโครงสร้างกรรมาจกแบบเต็ม

ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างกรรมาจกไม่เต็มรูปแบบที่ละทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำมีทั้งสิ้น 20 ครั้ง โดยพบโครงสร้าง (Ø- ถูก- Ø- กริยา) ดังตัวอย่างที่ (13) และ (14)

(13) โธ่เว้ย ถึกกินเรียบอีกแล้ว

...Ø	thɪk5	Ø	kin2riap6	?ik5læw6
------	-------	---	-----------	----------

...Null Patient	Passive	Null Agent	Eat All	ASP
-----------------	---------	------------	---------	-----

‘Ø was all eaten (by Ø)’

บทละครโทรทัศน์นายฮ้อยทมิฬ ตอนที่ 24 (Entertainment Report, 2560)

(14) สู้ไปได้ถึกฆ่าตายกันเบ็ดละ

...Ø	thɪk5	Ø	kha5tai2	kan2	bət1
------	-------	---	----------	------	------

...Null Patient	Passive	Null Agent	Kill-dead	Together	QUAN
-----------------	---------	------------	-----------	----------	------

‘Ø was killed (by Ø)’

บทละครโทรทัศน์นายฮ้อยทมิฬ ตอนที่ 27 (Entertainment Report, 2560)

จากตัวอย่างที่ (13) และ (14) พบว่า มีการละทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ โดยมีการคงไว้แค่ ตัวบ่งชี้กรรมาจก และกริยาเท่านั้น

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้วิจัยได้แสดงผลการการวิเคราะห์ที่ทำให้เห็นถึงประเภทและประเภทย่อย ของกรรมาจกในภาษาไทยถิ่นอีสาน และเมื่อเปรียบเทียบความถี่ที่ได้ของแต่ละรูปแบบ สามารถสรุปได้ ดัง Table 2 และ Figure 1

Table 2 Types and Sub-types of passives in Isan

No.	Types and Sub-types of Passives in Isan	Frequency and Percentage of Passives
1	Full Main Verb Passives	100 (40.98%)
2	Non-full Passives	144 (59.02%)
2.1	Agent Omission	104 (42.62%)
2.2	Patient Omission	20 (8.20%)
2.3	Agent-patient Omission (Omission Both)	20 (8.20%)

จาก Table 2 จะเห็นได้ว่า กรรมวาจกแบบไม่เต็มรูปแบบ (144 ครั้ง (59.02%)) ถูกใช้มากกว่า กรรมวาจกเต็มรูปแบบ (100 ครั้ง (40.98%)) และจากประเภทย่อยของกรรมวาจกเต็มรูปแบบไม่เต็มรูปแบบทั้งสามแบบ พบว่า มีการใช้ที่แตกต่างกัน

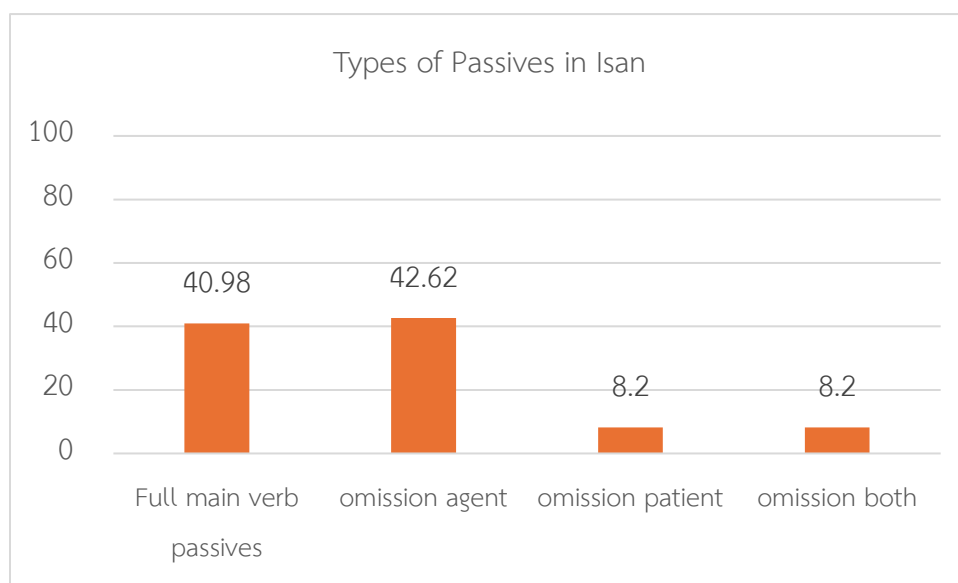

Figure 1 Percentage of occurrence of each type of Passives in Isan

ใน Figure 1 จะเห็นได้ว่า กรรมวาจกแบบไม่เต็มรูปแบบ ประเภทย่อยกรรมวาจกละผู้กระทำ ถูกใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 42.62 ส่วนกรรมวาจกละผู้ถูกกระทำและกรรมวาจกที่ละทั้งสองอย่างพบการใช้เท่ากัน ร้อยละ 8.20 เมื่อพิจารณาถึงค่าความถี่จากรูปแบบกรรมวาจกที่พบทั้งหมด พบว่า กรรมวาจกแบบละผู้กระทำถูกใช้ด้วยความถี่ที่สูงที่สุดในกลุ่มกรรมวาจกแบบไม่เต็มรูปแบบและสูงที่สุดในกรรมวาจกทุกรูปแบบ จากรูปแบบการใช้กรรมวาจกในภาษาไทยถิ่นอีสานที่พบในบทละครเรื่องนายฮ้อยทมิฬ ผู้วิจัยจะสรุปและอภิปรายผลในหัวข้อถัดไป

7. อภิปรายผล

งานวิจัยนี้สรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน หากพิจารณาจากสมมติฐานที่ว่าภาษาไทยถิ่นอีสานมีโครงสร้างกรรมวากเฉพาะตัวที่แตกต่างกับภาษาไทยที่ได้มีศึกษาไว้แล้วนั้นถือว่าเป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน กล่าวคือ ภาษาไทยถิ่นอีสานมีโครงสร้างกรรมวากแบบ Main Verb Passive ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ (7) *ซ้อยถักพวกนั้นจับโต...* ได้แสดงโครงสร้างของภาษาไทยถิ่นอีสาน Patient- thik5 – Agent - Verb ซึ่งเป็นโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับภาษาแมนดารินและภาษาไทยที่แสดงโครงสร้าง Patient- thuk – Agent - Verb และโครงสร้างดังกล่าวนี้มีความแตกต่างเพียงตัวบ่งชี้กรรมวาก กล่าวคือ ตัวบ่งชี้ thik5 มีการใช้ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และตัวบ่งชี้ thuk มีการใช้ในภาษาไทยมาตรฐาน

นอกจากนี้ โครงสร้างกรรมวากในภาษาไทยถิ่นอีสานมีความแตกต่างกับโครงสร้างกรรมวากในภาษาไทย กล่าวคือ ภาษาไทยถิ่นอีสานไม่มีกรรมวาก Oblique Passive ในแบบที่กล่าวถึงในการศึกษาของ Prasithrathsint (2001, 1988) ดังที่แสดงโครงสร้างผู้ถูกกระทำ-ตัวบ่งชี้กรรมวาก-กริยา-โดย-ผู้กระทำ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่เหมือนกรรมวากในภาษาอังกฤษ จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า โครงสร้างกรรมวากในภาษาอีสานที่พบในนวนิยายนายฮ้อยทมิฬซึ่งเป็นนวนิยายคลาสสิกของอีสาน มีเพียงกรรมวาก Main Verb Passive ซึ่งเป็นรูปที่พบในภาษาไทยและภาษาแมนดาริน และไม่พบการใช้กรรมวากแบบ Oblique Passive ที่แสดงการใช้แบบเต็มรูปแบบ

เมื่อพิจารณาถึงประเภทของกรรมวาก สรุปได้ว่า โครงสร้างกรรมวากในภาษาไทยถิ่นอีสานมีกรรมวากแบบรูปแบบ Main Verb Passive และกรรมวากแบบไม่เต็มรูปแบบ ซึ่งแบ่งออกเป็นสามประเภทย่อย ได้แก่ การละผู้กระทำ การละผู้ถูกกระทำ และการละทั้งสองอย่าง ได้แก่ การละผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ

ในรูปแบบของการละดังกล่าวนี้ มีการกล่าวถึงรูปแบบของการละผู้กระทำ (Omitting Agent) ในงานวิจัยของ Indrambarya (2024) ว่า กรรมวากในภาษาไทยไม่มี *โดย-ผู้กระทำ* หรือ By-agent กล่าวคือ กรรมวากในภาษาไทยจะมีประโยค ‘*เด็กถูกผู้หญิงหยิก*’ ที่ปรากฏผู้กระทำแต่ไม่มี ‘*โดย*’ และกรรมวากในภาษาไทยจะมีประโยค ‘*เด็กถูกหยิก*’ ซึ่งไม่ปรากฏทั้ง ‘*โดย*’ และ ‘*ผู้กระทำ*’ ดังนั้นตัวอย่างประโยคที่สอง ‘*เด็กถูกหยิก*’ ในงานวิจัยของ Indrambarya (2024)⁵ นี้ สอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยชิ้นนี้ถึงรูปแบบการละผู้กระทำ (Omitting Agent) ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยในตัวอย่างประโยคที่ 10 ‘*ซ้อยถักจับได้*’ มีโครงสร้างประโยคที่เหมือนกันกับประโยคในภาษาไทย ‘*เด็กถูกหยิก*’

⁵ Indrambarya (2024) และ Stabile et al. (2015) เรียกกรรมวากที่มีโครงสร้างเหมือนภาษาแมนดาริน *เด็กถูกผู้หญิงหยิก* ว่า กรรมวากแบบยาว และ *เด็กถูกหยิก* ว่ากรรมวากแบบสั้น แตกต่างจากงานวิจัยชิ้นนี้ ที่เรียกกรรมวากที่มีโครงสร้างดังเช่นประโยค *เด็กถูกผู้หญิงหยิก* ที่มีโครงสร้างเหมือนภาษาแมนดารินว่าเป็น (Main Verb Passive) และโครงสร้างดังเช่นประโยค *เด็กถูกหยิกโดยผู้หญิง* ที่มีโครงสร้างเหมือนภาษาอังกฤษว่าเป็น (Oblique Passive or By-passive) ทั้งนี้เพื่อลดความสับสนที่สามารถเกิดขึ้นได้ในงานวิจัยเรื่องนี้ที่รูปแบบ Oblique Passive or By-passive อาจมีโครงสร้างที่ยาวกว่า

โดยเป็นโครงสร้าง ผู้ถูกกระทำ-ถูก/ถูก-กริยา ข้อค้นพบการละผู้กระทำนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Indrambarya (2024) เป็นอย่างดี

งานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งที่สนับสนุนหน่วยสร้างกรรมวาทจากที่ไม่มีผู้กระทำ ได้แก่ งานของธนานันท์ ตรงดี (2554) กล่าวว่า ในภาษาอีสานปรากฏกรรมวาทจากเช่นในประโยค *น้องถึกดี* ซึ่งเป็นหน่วยสร้างกรรมวาทจากที่ไม่มีผู้กระทำปรากฏ และในประโยค *น้องถึกอแม่ดี* ซึ่งเป็นหน่วยสร้างกรรมวาทจากที่มีผู้กระทำปรากฏ ทั้งนี้ ธนานันท์เรียกประโยคที่เป็นหน่วยสร้างกรรมวาทจากที่ไม่มีผู้กระทำปรากฏว่า กรรมวาทจากพื้นฐาน และหน่วยสร้างกรรมวาทจากที่มีผู้กระทำปรากฏว่า หน่วยสร้างไม่พื้นฐาน ทั้งนี้ ธนานันท์ พบว่า ในภาษาอีสานพบหน่วยสร้างไม่พื้นฐานมากกว่า อย่างไรก็ตามข้อค้นพบของธนานันท์ จากรูปแบบการละผู้กระทำดังกล่าวนี้เป็นข้อสนับสนุนรูปแบบกรรมวาทจากที่พบในงานวิจัยนี้ได้เป็นอย่างดี

รูปแบบของการละนี้ เป็นที่น่าสนใจว่า รูปแบบกรรมวาทจากที่ละผู้กระทำไม่สามารถที่จะยืนยันได้ว่าเป็นการละจากกรรมวาท Main Verb Passive หรือกรรมวาทจากแบบ Oblique Passive ดังจะเห็นจากตัวอย่างที่ (10) *ซ้อยถูกจับได้* สามารถเป็นรูปย่อของประโยค *ซ้อยถูก (เขา) จับได้* ซึ่งเป็นกรรมวาทจากแบบ Main Verb Passive และสามารถเป็นรูปย่อของประโยค *ซ้อยถูกจับได้ (โดยเขา)* ซึ่งเป็นกรรมวาทจากแบบ Oblique Passive ดังนั้น จากหลักฐานและข้อมูลจำกัดใน 26,115 คำ จึงไม่เพียงพอที่จะสรุปได้ว่า ภาษาไทยถิ่นอีสานไม่มีกรรมวาทจากแบบ Oblique Passive ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับที่กล่าวถึงในการศึกษาของธนานันท์ ตรงดี (2554) ที่ว่า ในภาษาไทยถิ่นอีสานจะไม่ตีตัวบ่งชี้ผู้กระทำ “โดย” ในกรรมวาท อย่างไรก็ตาม อาจเป็นข้อจำกัดของข้อมูลภาษาถิ่นอีสานที่นำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยเรื่องนี้ที่ใช้ในบทละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนอีสานเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นที่น่าสนใจว่าหากมีการวิเคราะห์กรรมวาท Oblique Passive ในภาษาที่เป็นวิชาการหรือภาษาที่เป็นทางการ อาจมีข้อค้นพบที่แตกต่างออกไป

8. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ภาษาไทยถิ่นอีสานในบทละครโทรทัศน์เรื่องนายฮ้อยทมิฬไม่ปรากฏการใช้กรรมวาทจากแบบ Oblique Passive อย่างเต็มรูปแบบ ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป คือ การขยายข้อมูลไปถึงการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานในบริบทอื่น ๆ เช่น ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ เพื่อข้อค้นพบในการใช้กรรมวาทจากแบบ Oblique Passive ต่อไป

สิ่งที่น่าสนใจในข้อค้นพบในงานวิจัยชิ้นนี้ คือ กรรมวาทในภาษาไทยถิ่นอีสานในรูปแบบที่นิยมมากที่สุด คือ การละผู้กระทำ ดังจะเห็นจากร้อยละของการใช้ที่มีมากที่สุดในทุกรูปแบบที่พบในงานวิจัยชิ้นนี้ โดยมีการใช้สูงสุดถึงร้อยละ 42.62 แสดงให้เห็นลักษณะเด่นของการใช้กรรมวาทในภาษาไทยถิ่นอีสานและลักษณะของภาษาไทยถิ่นอีสานที่มีการพึงพิงบริบท เพื่อให้ผู้ฟังเดาความหมายจากถ้อยความก่อนหน้าว่าใครเป็นผู้กระทำอาการที่กล่าวถึงนั้น ๆ

งานวิจัยชิ้นนี้จึงสรุปได้ว่า รูปแบบกรรมวาทจากในภาษาไทยถิ่นอีสานที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกับภาษาไทยมาตรฐานตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

เอกสารอ้างอิง

- จี, ชู ฮวา. (2561). การแปลประโยคกรรมมาจาก 被/bei/ จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย: กรณีศึกษานวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱家族) และลำนำกระเทียม (天堂蒜薹之歌) [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2018/TU_2018_5706032439_9598_9518.pdf
- ธนันท์ ตรงดี. (2554). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการไวยากรณ์ไทยฉบับครอบคลุมภาษาย่อย (A Pan-Dialectal Grammar of Thai) เล่มที่ 4 เรื่อง ไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นอีสาน. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2556). หน่วยสร้างกรรมจากในภาษาไทย: การวิเคราะห์ในแนวไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา. วารสารภาษาและภาษาศาสตร์, 31(2), 8-29. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/joling/article/view/10768/9742>
- Entertainment Report. (2560). บทละครโทรทัศน์นายฮ้อยทมิฬ. ทูไอติดอกเน็ต. <https://entertainment.trueid.net/novel/qLn4ggRD2Apo/MzGB005VKrp7/1>
- Choomthong, D. (2011). A case study of learning English passive of Thai EFL learners: Difficulties and learning strategies. *The Asian Conference on Language Learning 2011 Official Proceedings* (pp. 74-87). International Academic Forum (IAFOR). http://papers.iafor.org/conference-proceedings/ACLL/ACLL2011_proceedings.pdf
- Indrambarya, K. (2024). The Acquisition of Passives by Thai Preschoolers. *Manusya: Journal of Humanities*, 27, 1-28. http://www.manusya.journals.chula.ac.th/wp-content/uploads/2024/11/2709_Indrambarya_1-28cp.pdf
- Indrambarya, K. (2025). Thai passive markers in adversative and nonm-adversative passives in speakers of different ages. *Journal of Southeast Asian Linguistics Society*, 18(1), 18-45. <https://evols.library.manoa.hawaii.edu/bitstreams/c9e45e76-d55a-4abb-913a-a9770edbc04/download>
- Kullavanijaya, P. (1974). *Transitive Verb in Thai* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Hawaii.
- Prasithrathsint, A. (1988). Change in the passive constructions in standard Thai from 1802 to 1982. *Language Sciences*. 10(2), 363-393. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0388000188900228/pdf>
- Prasithrathsint, A. (2001). The establishment of the neutral passive and the persistence of the adversative passive in Thai. *Manusya: Journal of Humanities*, 4(2), 77-88. <http://www.manusya.journals.chula.ac.th/wp-content/uploads/2021/06/26-1.pdf>

- Prasithrathsint, A. (2006). The development of /thùuk/ as a passive marker in Thai. In W. Abraham & L. Larisa (Eds.), *Passivization and Typology: Form and Function* (pp. 115-131). John Benjamins.
- Stabile, C., Nian, L., Chen, V.Y., & Deen, K. U. (2015). Cross- linguistic priming of the passive structure in Mandarin-English Bilinguals. In D. Stringer, J. Garrett, B. Halloran, & S. Mossman (Eds.), *Proceedings of the 13th Generative Approaches to Second Language Acquisition Conference (GASLA 2015)* (pp. 223-232). Cascadilla Proceedings Project.